

Jægersborg Allé i Charlottenlund stammer fra omkring 1710 og er her fotograferet ca. 1920. Overfor: Lindeallé i herregårdsparken ved Gammel Estrup, Djursland. (ES).

skifte 1901 blev i Hyllinge ved Næstved plantet en lind som »Frihedstræ« (86).

En gruppe linde i Gråsten slotshave skal være plantet for hver af den tyske kejsers sønner; nu (1927) står kun ét træ tilbage (9). 26/10 1946 plantede bl.a. arveprins Knud en lind midt på gårdspladsen ved det nye soldaterhjem Lindehøjgård i Høvelte; 27/3 1949 ødelagdes træet af en brand, men rods kud sat i urtepotte blev 1954 plantet i gårdens have.

Samtidig med dronning Julianes edsaflæggelse på Hollands forfatning 7/9 1948 blev plantet en lind (»Julianelinden«) i Østre Anlæg, hvor 1659 en hollandsk division kom den belejrede hovedstad til undsætning (10); træet ødelagt af anarkister juli 1968.

På (navnlig sønderjyske) kirkegårde står mange lindetræer. »En frodig lind – det sønderjyske træ – frihedens træ« blev efter genforeningen 1920 plantet talrige steder til erindring eller ved mindsten, i Farum NSjælland står stenen under »majtræet« (s. 328) (11).

I et af træerne i Sophienholm parks lange lindeallé ses endnu (1967) navnet IDA skåret af digteren Johan Ludvig Heiberg (1791-1860), der var forelsket i husets datter Ida Bruun.

Til minde om grundloven af 1915, som gav kvinderne valgret, blev plantet en »grundlovs-lind« i Støvring ved Randers (12) og 5/6 1915 på torvet i Saksøbing (13), sml. eg bd. 1.

Natten mellem 25. og 26. juli 1951 lod kommunen fælde en over 350-årig skrøbelig lind på Tønder torv; det vakte megen forargelse, og kort efter satte en kreds af borgere et nyt træ; hvert år på »fødselsdagen« får det en spand vand klokken 6.30 om morgenen, 1955 gav man det en liter okseblod (14).

Linden plantes som allé og hæk i store haver, til lysthuse – også med borde og bænke i træets top (1774; 15), ved veje, spadserestier, i parker (16) samt på kirkegårde, hvor den hører til de tre almindeligste træer. I københavnske gader blev poplen afløst af mere skyggefulde træer som elmen, endnu senere af lind (der findes 4300 linde i København), nu plantes ofte Hørs-holm-elm som gadetræ. Skovlind anvendes af forstvæsenet i egeskov til at hæmme belysningen af unge ege, så tømmeret bliver knastfattigt (17).

LITTERATUR: (1) 65 12/7 1929; (2) 488e 6; (2a) 697 137; (3) 155 1,1930,11f, 116,119; (4) 296 62,1946,

Bystævnelinden i Davinde. Foto: Dansk Folkemindesamling.

527; (5) 622b 109; (6) 296 78,1962,363 sml. 64 16/11 1954; (7) 455 8/6 1952; (8) 161 1906/23: 860; (8b) 363 nr. 237,1901; (9) 885 31,1955,177; (10) 65 7/9 1948; (11) 953 16,58,62,92,102,113,214-16 m.fl.; (12) 930b 7.2,1963,781; (13) 551 7/5 1965; (14) 236 23/7 1958; (15) 452 1,278; (16) 194 3,1790,201; 939 1881 2,18; 950 188f; (17) 551 27/6 1953.

BYSTÆVNETRÆ

Linden var også jordfællesskabets træ, under eller om den samlede bymændene og traf beslutninger om fælles anliggender. I Stavnholt og Farum NSjælland skal »majtræet« være plantet på bystævnepladsen den samme majdag for flere hundrede år siden, linden i Farum nævnes af C. Molbech 1811 og omtales siden som Danmarks største lind (sml. s. 333), førstnævnte blev fredet 21/4 1945 (1). Navnlig på Fyn var linden det træ, man oftest valgte til bystævnet, »Mødested: ved linden« stod gerne på opslag om f. eks. vinterens skovauktioner (2). Bedst kendt er Davindes smukke 20 m høje lind, plantet 1816 af gehejmeråd Joh. Bülow i midten af møllestenen båret af tre stenspæle; hver første fredag i juli klippes træet under en festlighed (3). Søllinges femten bystævnetræer blev plantet o. 1840; af andre kan nævnes (plantningsåret i parentes): tre linde i Ulbølle (1878) i stedet for

fældede asketræer, Birkum (1880), Åsum (3), Marslev ved Odense (1893), ved Majbænken i Klint by Odsherred (o. 1889), Nors ved Thisted (1920), tingstedet i Valby ved København, i Gladsaxe (forsvundet), Majbæktræet i Vindstrup (faldt for orkan 17/10 1967), Grumløse SSjælland, Hillestrup NFalster, *Marens Lind* var midsommertræet i Frejlev ØLolland (4), Gadetræet i Øverød faldt af ælde o. 1900, gamle mennesker kunne endnu 1914 huske, at byfolk stod og sad under linden og drøftede byens forhold; den næste plantede lind gik ud, det samme var 1913-14 tilfældet med endnu et træ (5).

LITTERATUR: (1) 269b 2,94; 806f 103; 953 58; (2) 280 20/6 1955; (3) 760 734f; 278 1,1928,39ff, 1929, 121f og 1930 138; 806f 118; 416 nr. 27, 1975; (4) 24b 86; 253 1938,89; 760 735; 1008 1931,49; 379 1938,36; 849 22/6 1939; 546 24,1936,147; 806f 104, 107; (5) 1012 1914, 41f; 806f 104.

STORE OG NAVNGIVNE LINDE

Meget store eksemplarer er 1885 omtalt ved Basnæs, Langesø NFyn, Clausholm Jylland og Krenkerup slotspark Lolland (1), sidstnævntes stamme målte 1916 over 3 meter i omfang (2). Danmarks »største« lind står ved Lundbæk hovedbygning ved Nibe (3), jf. Majtræet i Farum omtalt ovenfor, Søbolinden, Bollerlinden og Dyrelinden s. 331, 328f.

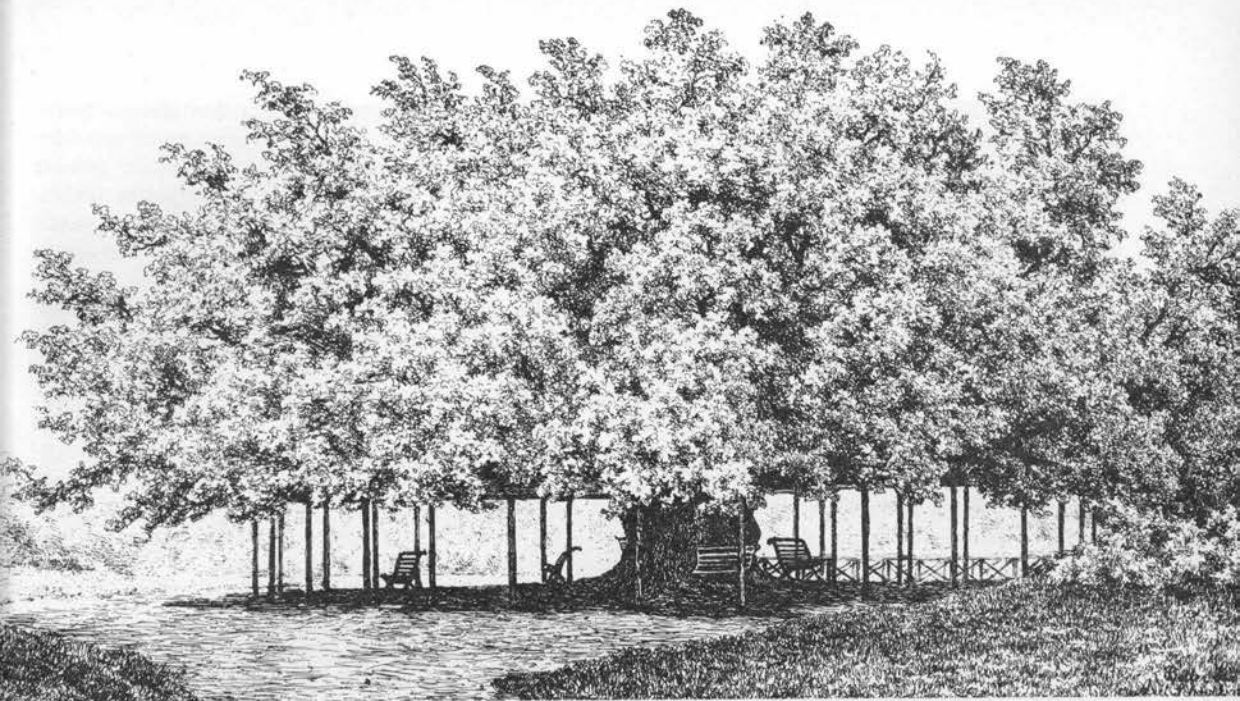
En række linde, der udmærkede sig ved høj alder, usædvanlig størrelse, traditioner o.a., fik navne:

Agnes Slott-Møllers Lind plantet 1941 på Skamlingsbanken nær talerstolen; malerinden havde drevet træet frem i en urtepotte til sit gravsted (4).

Biskop Svanes Linde i alléen til Ebberødgård, Sjællands ærkebiskop fik 1661 gården som gave fra kongen.

Bollerlinden ved Boller hovedgård, iflg. traditionen plantet o. 1350 af herregårdens ejer Otto Limbek; alderen blev 1891 anslået til ca. 600 år - »vist den ældste lind i Danmark«. Et helt regiment skal have spist i træets skygge; efter en tropperevue 1844 lod Christian VIII dække op til 180 personer under kronen. Juleaften 1826 slog lynet ned i træet, grenene måtte siden støttes af 42 jernbøjler, stammen var 28 meter høj og forneden 5-6 meter i omfang, da den faldt for julestormen 25-26/1 1902 (5).

Bryllupslinden ved gården Venskabsminde SFyn, plantet 20/5 1843 af et brudepar på bryllupsdagen (6).

Bollerlinden. Fra Axel Schovelin: *Mærkelige gamle danske Træer*, 1881–91. Jagt- og Skovbrugsmuseet, Hørsholm.

Christian den Tiendes Lind plantet ved vandtårnet i Birkerød på kongens 70-års fødselsdag 26/9 1940.

De fire Livstræer, meget store linde på høj i Endeslev præstegårdshaves nordside, det fjerde træ ødelagt o. 1860 af lynnedslag. En sognepræst i Endeslev-Vråby plantede o. 1800 en lind for hver søn hans kone fødte; »sønnerne var faderens stolthed, som træerne var havens. Sønnerne drog vidt ud i verden, og træerne trivedes og voksede, bredte grenene over bede og plæner og havens hegn med høje, kraftige kroner« (7).

Den vandrende Lind i Forstbotanisk Have, Charlottenlund, omkring stammen skød tre rødslående grene op, der atter formerede sig ved aflæggere koncentrisk udefter.

Dronning Dorotheas Linde, ca. 400-årig gruppe »fra dronning Dorotheas tid« på Koldinghus slotsbanke, fredet 1939; måtte 1954 plomberes og afstives med jernstænger. Opkaldt efter dronning Dorothea, der i 1500-t's slutning residerede som enkedronning på Koldinghus (8).

Dyrelinden, gammelt træ i Griffenfeldmosen, Jonstrup Vang, måske rest af bevoksning plantet af munke (9); var 1946 30 m høj og kaldtes Danmarks største lind. Stormfældet efteråret 1950 (10).

Gadetræet i Øverød, se s. 328.

Grundtvigs Lind ved Kappelanfløjen, Udby præstegård SSjælland, hvor salmedigteren N. F. S. Grundtvig fødtes (1783) og ofte boede; o. 1965 måtte den vedbend fjernes, som dækkede hele træet og truede med at kvæle det.

H. C. Andersens Lind, *Andersens Lind*, et af de største træer i Augustenborg slotspark. Eventyrdigteren var tit gæst hos hertug Christian August og skal ved træet have skrevet »Den grimme Ælling« og påbegyndt romanen »De to Baronesser«. Mindeplade på stammen; ødelagt af storm januar 1956 (11).

Højtræet plantet 1880 på høj af jorden fra udgravningen til Rødbjerggård i Vejstrup SFyn. *Jomfru Ides Lind* ved Varnæs kirke, Sønderjylland. Syge folk søgte langvejs fra til træet for at hente dets helbredende saft. Jomfruen blev iflg. sagn en nat tvunget til at stå brud, før dagry anræbte hun linden om hjælp og forsvandt ved dens rødder; mange år efter blev dér fundet knogler af en kvinde og man mente nu, at brudgommen dræbte hende, da hun ikke ville følge ham (12). Et lignende sagn er knyttet til en løn (s. 354).

Julianelinden i Østre Anlæg, København, se s. 326.

Klopstocklinden ved Christianskirken i Ottensen ved Altona, plantet 1758 på digterens første enkes grav (13).